

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

**SPRENDIMAS
DĖL BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO DIREKTORIAUS 2020 METŲ ATASKAITOS
PATVIRTINIMO**

2021 m. kovo 29 d. Nr. K-40-55

Alytus

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 19 punktu, Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų, patvirtintų Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. K-108 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro įsteigimo“, 21.8 papunkčiu, įgyvendinama Alytaus rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2007 m. gruodžio 14 d. sprendimu Nr. K-228 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“, 214 punktą, Alytaus rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Patvirtinti biudžetinės įstaigos Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriaus 2020 metų ataskaitą (pridedama).

Savivaldybės meras

PATVIRTINTA
Alytaus rajono savivaldybės
tarybos 2021 m. kovo 29 d.
sprendimu Nr. K-40-55

BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO DIREKTORIAUS 2020 METŲ ATASKAITA

Pagrindinis Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – biuras) veiklos tikslas – rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Misija – gerinti Alytaus rajono gyventojų sveikatą, skatinant asmeninę ir bendruomeninę atsakomybę už ją.

Nuo 2014 metų Alytaus rajono savivaldybėje mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijos yra finansuojamos valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšomis, skirtomis savivaldybės biudžetui Sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijoms vykdyti.

Visos 2020 m. iš šios dotacijos finansuotos priemonės vykdytos, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, atsakingų institucijų parengtomis metodinėmis rekomendacijomis, atsižvelgiant į paskutiniųjų metų savivaldybės sveikatos stebėsenos rodiklius, gyventojų gyvenimo tyrimų rezultatus, atsižvelgiant į gyventojų, bendruomenių pageidavimus.

Renkantis paslaugos teikimo formą, buvo atsižvelgiama į mokymo metodo efektyvumą, kuriojančių veiklą institucijų metodines rekomendacijas. Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms ugdymo įstaigose įgyvendinti dažniausiai buvo naudojami užsiėmimai, papildyti aktyvaus mokymosi metodais (interaktyvi paskaita, praktiniai, praktiniai-demonstraciniai užsiėmimai, diskusijos, konkursai, masinės akcijos ir pan.). Vykdamas visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijas, metodai ir mokymo priemonės buvo parenkamos, vadovaujantis kuriojančių institucijų metodinėmis rekomendacijomis ir atsižvelgiant į tikslinių grupių (darbingi (dirbantys) asmenys, senjorai ir t. t.) poreikius bei galimybes. Dažniausiai buvo naudojami tie metodai, kurie skatina aktyvų bendravimą, įtraukia gyventojus į veiklas (diskusijos, akcijos), didina motyvaciją keisti įgūdžius, patiems prisiimti atsakomybę už savo sveikatos išsaugojimą, skatina fizinį aktyvumą.

Pagrindinės biuro veiklos buvo vykdomos vadovaujantis išsikeltais 4 pagrindiniais uždaviniais:

1. Užtikrinti koordinuotą visuomenės sveikatos priežiūrą bendrojo ugdymo įstaigose, stiprinant vaikų sveikos gyvenimo įgūdžius ir formuojant teigiamą požiūrį į sveikatą.

2. Vykdyti Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną, analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą bei jos pokyčius, gyvenimo įpročius ir jų poveikį sveikatai, aplinkai, planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones.

3. Stiprinti visuomenės sveikatą Alytaus rajono savivaldybės bendruomenėse, pasitelkiant novatoriškas priemones gyventojų psichinei sveikatai gerinti, fiziniam aktyvumui skatinti, didinti gyventojų informuotumą apie sveikatą ir ligų prevenciją.

4. Teikti psichosocialinę pagalbą Alytaus rajono gyventojams.

Žemiau pateiktoje lentelėje 2020 m. vykdyti uždaviniai parodomi pateikiant veiklas, kurių įgyvendinimas įvertintas kriterijais ir jų vertėmis, įvykdymas išreikštas procentais.

Lentelė

1. Uždavinys	UŽTIKRINTI KOORDINUOTĄ VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪRĄ RAJONO UGDYMO ĮSTAIGOSE, STIPRINANT VAIKŲ SVEIKOS GYVENSENOS ĮGŪDŽIUS IR FORMUOJANT TEIGIAMĄ POŽIŪRĮ Į SVEIKATĄ						
Laukiami rezultatai	Alytaus rajono savivaldybės ugdymo įstaigose nuolat vykdoma koordinuota sveikatą stiprinanti veikla, į kurią įtraukiami ne tik vaikai ir mokiniai, bet ir jų tėvai, ugdymo įstaigos bendruomenė. Organizuojami užsiėmimai įvairiomis sveikatą stiprinančiomis temomis, didės ugdymo įstaigų bendruomenių susidomėjimas sveikatos išsaugojimo galimybėmis						
LR SAM strateginio veiklos plano priemonės pavadinimas / visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos pavadinimas	Veiklos kryptys	Veiklos vertinimo kriterijai	Kriterijaus mato vienetas	Vertinimo kriterijų reikšmės			Paiškinimai (nurodomos priežastys, kodėl nepasiektos arba viršytos veiklos vertinimo kriterijų reikšmės skiriasi daugiau kaip 10 proc.)
1	2	3	4	Planas (12 mėn.)	Įvykdymas	Įvykdymo procentas	
1. Plėtoti sveiką gyvenseną ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose (01-01-04) / funkcija – mokinių visuomenės sveikatos priežiūra	1.1. Sveikos mitybos organizavimo tobulinimas ir maisto švaistymo mažinimas	1.1.1. Mokyklos, įgyvendinusios rekomendacijas (priemonės) dėl švediško stalo principo diegimo, mažinant maisto švaistymą	naujai įgyvendintu sių skaičius (vnt.)	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>100</u>	
			iš viso įgyvendintu sių proc.	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	
	1.2. Sveikatą stiprinančių mokyklų plėtra / priemonės „Aktyvi mokykla“ įgyvendinančių mokyklų plėtra	1.2.1. Naujai įsijungusių į Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą mokyklų skaičius	vnt.	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	
		1.2.2. Sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle dalyvaujančių mokyklų skaičius	vnt.	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>100</u>	
			proc.	<u>75</u>	<u>75</u>	<u>100</u>	

		1.2.3. Naujai įsijungusių į „Aktyvi mokykla“ tinklą mokyklų skaičius	vnt.	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>100</u>	
	1.3. Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas	1.3.1. Mokinių, dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, dalis	proc.	<u>800 vnt/ 59 proc</u>	<u>503 vnt/ 37 proc.</u>	<u>63</u>	Kriterijus įvykdytas iš dalies, dėl 2020-03-16 ir 2020-11-07 visoje šalies teritorijoje paskelbto karantino ne visi suplanuoti renginiai įvyko.
		1.3.2. Mokinių dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, žinių gerėjimas	proc.	<u>50</u>	<u>49</u>	<u>98</u>	
	1.4. Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas mokyklose	1.4.1. Užsiėmimuose dalyvavusių asmenų skaičius	vnt.	<u>800</u>	<u>733</u>	<u>91</u>	
	1.5. Burnos higienos užsiėmimų organizavimas tikslinėse grupėse	1.5.1. Mokinių, dalyvavusių burnos higienos grupiniuose užsiėmimuose, dalis	proc.	<u>200 vnt/ 15 proc.</u>	<u>239 vnt/ 18 proc</u>	<u>120</u>	Grupiniuose užsiėmimuose pareiškė norą dalyvauti daugiau asmenų nei buvo numatyta.
	1.6. Penktų, septintų ir devintų (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvensenos tyrimas	1.6.1. Ataskaitos parengimas	vnt.	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	Mokinių gyvensenos tyrimas buvo atidėtas dėl šalyje paskelbto karantino. Duomenys, skirti ataskaitos parengimui buvo paskelbti tik gruodžio 21 d.,

							todėl ataskaita neparengta.
2. Plėtoti sveiką gyvenimą ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose	2.1. Visuomenės sveikatos specialistų, dirbančių mokykloje, kvalifikacijos kėlimas	2.1.1. Apmokytų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistų skaičius	vnt.	<u>6</u>	<u>3</u>	<u>50</u>	Kriterijus įvykdytas iš dalies, dėl 2020-03-16 ir 2020-11-07 visoje šalies teritorijoje paskelbto karantino ir įsigaliojusių apribojimų, mokymuose dalyvių skaičius buvo ribojamas, todėl ne visi darbuotojai galėjo juose dalyvauti
3. Plėtoti sveiką gyvenimą ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose	3.1. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro mokinių visuomenės sveikatos priežiūros veiklos viešinimas	3.1.1. Informavimo veiksmų skaičius	vnt.	<u>80</u>	<u>87</u>	<u>108</u>	

Papildoma informacija apie 1 uždavinio tikslams pasiekti naudotas priemones:

Fizinio aktyvumo skatinimas „Aktyvioji pertrauka“

Kasmet atliekama sveikatos duomenų analizė patvirtina, kad vieni iš dažniausiai diagnozuojamų sveikatos sutrikimų – stuburo ir laikysenos problemos. Mokyklinis amžius yra vienas reikšmingiausių laikysenos formavimosi etapų. Dėl greitesnio kaulų ir lėtesnio raumenų, raumenys yra silpnesni, todėl didesnė apkrova tenka kaulams, todėl susidaro palankios sąlygos stuburo deformacijoms atsirasti. Pakankamas fizinis aktyvumas suteikia galimybę harmoningai augti ir vystyti vaiko organizmui bei formuoti taisyklingai laikysenai. Deja, ne visi moksleiviai yra fiziškai aktyvūs, todėl siekiant skatinti moksleivius būti aktyviais pertraukų metu, kartą per mėnesį, visus mokslo metus vykdomos aktyvios pertraukos mokyklose.

Šių pertraukų tikslas – ugdyti vaikų poreikį būti fiziškai aktyviems ir siekti, tad tai taptų jų kasdienio gyvenimo dalimi.

Diskusija-debatai „Kodėl žmonės nedėvi atšvaitų?“

Lietuvoje kasmet registruojama beveik tūkstantis (2020 m. – 733) eismo įvykių, į kuriuos patenka pėstieji. Praėjusiais metais 689 pėstieji buvo sužeisti, o pusšimtis žuvo. Didžioji dalis tiek sužeistųjų, tiek žuvusiųjų į eismo įvykius pateko tamsiuoju paros metu ir tik maža dalis segėjo ar turėjo su savimi šviesą atspindinčius elementus. Kiekvienais metais vykdomos kuprinių svėrimo akcijos duomenimis, pastebėta, kad ne visi moksleiviai tinkamai segi ar apskritai turi atšvaitus. Siekiant sumažinti tikimybę moksleiviams patekti į eismų įvykius ar juose nukentėti, jau trečius metus iš eilės Alytaus rajono ugdymo įstaigose vykdomi diskusijos-debatai „Kodėl žmonės nedėvi atšvaitų?“.

Tikslas – supažindinti vaikus su saugaus elgesio kelyje taisyklėmis ir ugdyti jų supratimą apie atšvaitų segėjimo svarbą.

Kuprinių svėrimo akcija „Ką kuprinėje neši?“

Viena iš daugybės mokyklinių prekių, turinčių tiesioginę įtaką vaiko sveikatai – mokyklinė kuprinė. Daug sveriančios ar netaisyklingai nešamos mokyklinės kuprinės įtakoja kaklo, pečių, nugaros skausmus bei netaisyklingos laikysenos formavimąsi. Moksleivių sveikatos duomenų analizė patvirtina, kad moksleivių stuburo ir laikysenos sutrikimai sudaro penktadalį visų nustatytų sveikatos sutrikimų. Siekiant išvengti netaisyklingos laikysenos padarinių, specialistai rekomenduoja nuo pat mažens ugdyti suvokimą apie išorinių veiksnių įtaką sveikatai bei teisingus sveiko gyvenimo būdo įpročius. Jau dešimtąjį rugsėjį Alytaus rajono mokyklose vykdoma kuprinių svėrimo akcija „Ką kuprinėje neši?“.

Tikslas – įvertinti moksleivių nešiojamų kuprinių svorį, siekiant išvengti vaikų laikysenos sutrikimų dėl netinkamo svorio kuprinių nešiojimo. Vykdytų kuprinių svėrimo akcijos duomenimis (2011–2020 m.) pastebima teigiama kuprinių svorio tendencija, t. y. vis mažesnė dalis rajono moksleivių nešioja per sunkias kuprines.

Pedikuliozės profilaktika

Asmens higiena – neatsiejama kiekvieno žmogaus gyvenimo dalis, padedanti išvengti užkrečiamųjų ligų ir jų keliamos grėsmės sveikatai. Viena iš jų – pedikuliozė, kitaip užsikrėtimas utelėmis. Užsikrėsti šia liga gali visų socialinių grupių asmenys, invazijai neturi įtakos nei plaukų ilgis, šukavimo ar plovimo dažnumas. Utelėmis užsikrečiama ilgalaikio tiesioginio sąlyčio su utelėmis metu (vaikų kolektyvuose, perpildytame transporte) bei besikeičiant drabužiais, patalyne, šukomis, šepečiais, naudojantis bendra lova, rankšluosčiais, pagalvėmis, kai utelė gali patekti nuo vieno asmens galvos į kito asmens galvą. Dažniausiai plinta tiesioginiu būdu iš galvos į galvą, esant artimam sąlyčiui arba per šukas, plaukų šepečius, kitus plaukų priežiūros reikmenis, keičiantis galvos apdangalais bei juos laikant kartu. Mergaitės ypač jaunesnio mokyklinio amžiaus užsikrečia dažniau nei berniukai ar suaugusieji.

Pedikuliozės patikra vykdoma po rudens, žiemos ir pavasario atostogų ir pagal epidemiologines reikmes. Reguliariai ir atsakingai patikrinimą atliekantys visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, dirbantys Alytaus rajono ugdymo įstaigose, užkerta kelią epideminėms situacijoms mokyklose ir darželiuose.

2020 m. nebūtų objektyvu vertinti pedikuliozės atvejus dėl šalyje paskelbto karantino, bet atsižvelgiant į paskutiniųjų dviejų metų duomenis, pedikuliozės atvejų skaičius mažėja, o ir registruoti atvejai daugiausiai – pakartotiniai. Bendradarbiaujant su ugdymo įstaigų administracija, socialiniais, vaiko teisių ir seniūnijų darbuotojais epideminių situacijų buvo išvengta.

Konkursas „Prakalbink istorijos herojus – tapk kalendoriaus autoriumi“

Sveikatos ugdymas turi būti įtraukiantis, novatoriškas, patrauklus ir priimtinas vaikams. Taikant įvairius mokymo metodus skatinama jaunų žmonių motyvacija, kūrybiškumas, jie noriai įsitraukia į organizuojamas veiklas, savarankiškai ieško informacijos ir kuria. Visuomenės sveikatos biuras aštuntus metus kvietė į sveikatos išsaugojimo dalykus žvilgtelėti kūrybiškai ir tapti 2021-ųjų sveikatos kalendoriaus bendraautoriumi. Tradiciškai moksleiviams reikėjo „prakalbinti“ dailininko nupieštus herojus, sugalvojant jiems vardus ir sukuriant pamokančią istoriją. Tai viena iš daugiausiai moksleivių ir net jų tėvų dėmesio sveikatos ugdymo priemonių. Šiais metais istorijos tema pasirinkta atsižvelgiant į šalyje susiklosčiusią pandemiją, kuomet visi buvo keisti kasdienio gyvenimo įpročiai, dėl kurių nukentėjo fizinis aktyvumas, pakito mitybos įpročiai.

Tikslas – skatinti savarankišką vaikų domėjimąsi sveikatos išsaugojimo klausimais.

Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos skatinimas

Viena iš prioritetinių visuomenės sveikatos biuro ugdymo krypčių – burnos higiena, dantų priežiūra bei burnos ligų prevencija. Lietuvoje atliktų tyrimų duomenimis, daugiau kaip 90 proc. kai kurių amžiaus grupių vaikų dantys yra pažeisti ėduonies. Pasak dantų priežiūros specialistų, nuo tada padėtis nepasikeitė. Labiausiai liūdina tai, kad nuo 2005 metų Lietuvoje yra įgyvendinta valstybinė Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programa (toliau – Programa), lauktų rezultatų kol kas nedavė. Specialistai teigia, jog laiku ir tinkamai padengus vaikų dantis silantais, karieso atsiradimo tikimybė sumažėja 80–90 procentų.

Pagrindinis siekis – skatinant valstybinės Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos vykdymą, mažinti dantų ėduonies paplitimą tarp savivaldybės tikslinės grupės vaikų (6–14 m.).

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai skelbė konkursą, kurio metu pagal poreikį ir galimybes vyko programos skatinimas ir tikslinės grupės vaikų dantų padengimas silantais. Konkurse dalyvavo ir moksleivių tėvai, savarankiškai palydėję vaikus pas odontologą arba organizuotai, pasitelkus biuro ir mokyklos komandą, tėvams (globėjams) pasirašius sutikimus, vaikai buvo palydėti tam, kad jų dantys būtų padengti silantinėmis medžiagomis. Priemonė, kurios metu informacijos srautas pasiekia visus: vaikus, mokytojus, tėvus, pasirodė veiksminga. Vaikų, kuriems silantinėmis medžiagomis buvo padengti dantukai padaugėjo trigubai.

2. Uždavinys

VYKDYTI ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENĄ, ANALIZUOTI IR VERTINTI GYVENTOJŲ SVEIKATĄ BEI JOS POKYČIUS, GYVENSENOS ĮPROČIUS IR JŲ POVEIKĮ SVEIKATAI, APLINKĄ, PLANUOTI IR ĮGYVENDINTI VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMO PRIEMONES

Laukiami rezultatai

Sistemiškai renkami ir analizuojami visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys apie gyventojų sveikatos būklę, demografinę situaciją, gyvensenos įpročius, aplinkos veiksnius. Įvertinama mokinių sveikata bei jos pokyčiai. Remiantis stebėsenos duomenimis, numatytos ateinančių metų sveikatos stiprinimo kryptys. Pateikta informacija ir rekomendacijos visuomenei ir sveikatos politikos formuotojams apie Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatos gerinimą. Didės gyventojų informuotumas sveikatos išsaugojimo klausimais bei apie valstybės finansuojamas prevencines programas

Priemonės	Vertinimo kriterijų reikšmės			Vertinimo kriterijai			
Bendruomenės sveikatos būklės duomenų rinkimas, analizė ir pokyčių vertinimas per trejus metus	Surenkama ne mažiau 90 proc. pagrindinių ir ne mažiau 70 proc. papildomų stebėsenos programoje numatytų duomenų			100			
Visuomenės sveikatos stebėsenos 2019 m. duomenų analizės ir ataskaitos parengimas bei pateikimas tvirtinti	Laiku pateikta 1 kasmetinė stebėsenos ataskaita			100			
Informacinių pranešimų parengimas apie rajono gyventojų sveikatos būklę, atliktus tyrimus ir jų rezultatus savivaldybės administracijai, mokykloms, visuomenei internete, spaudoje	2 pranešimai apie gyventojų sveikatos būklę.			100			
3. Uždavinys	STIPRINTI VISUOMENĖS SVEIKATĄ ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENĖSE, PASITELKIANČIAS NOVATORIŠKAS PRIEMONES DIDINANT GYVENTOJŲ FIZINĮ AKTYVUMĄ, STIPRINANT PSICHINĘ SVEIKATĄ, BEI DIDINTI GYVENTOJŲ INFORMUOTUMĄ APIE SVEIKĄ GYVENIMO BŪDĄ IR LIGŲ PREVENCIJĄ						
Laukiami rezultatai	Padidėjęs gyventojų informuotumas sveikos gyvensenos klausimais bei informuotumas apie lėtinių neinfekcinių ir užkrečiamų ligų profilaktiką. Dalyvavimas patraukliose gyventojams visuomenės sveikatos veiklose didina gyventojų fizinį aktyvumą, sveikos mitybos įgūdžius ir didina kitas aktualias žinias sveikatos išsaugojimo srityje						
LR SAM strateginio veiklos plano priemonės pavadinimas / visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos pavadinimas	Veiklos kryptys	Veiklos vertinimo kriterijai	Kriterijaus mato vienetas	Vertinimo kriterijų reikšmės			Paaškinimai (nurodomos priežastys, kodėl nepasiektos arba viršytos veiklos vertinimo kriterijų
				Planas (12 mėn.)	Įvykdymas	Įvykdymo procentas	

							reikšmės skiriasi daugiau kaip 10 proc.)
1	2	3	4	5	6	7	8
3. Stiprinti sveikos gyvenamosios bendruomenės bei visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse (01-01-07) / funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas	3.1. Gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas, daržovių vartojimo skatinimas	3.1.1. Sveikos mitybos grupinių užsiėmimų skaičius	vnt.	<u>30</u>	<u>5</u>	<u>17</u>	Kriterijus įvykdytas iš dalies, dėl 2020-03-16 ir 2020-11-07 visoje šalies teritorijoje paskelbto karantino ne visi suplanuoti renginiai įvyko.
		3.1.2. Bendras sveikos mitybos grupiniuose užsiėmimuose dalyvavusių asmenų skaičius	vnt.	<u>400</u>	<u>130</u>	<u>33</u>	Kriterijus įvykdytas iš dalies, dėl 2020-03-16 ir 2020-11-07 visoje šalies teritorijoje paskelbto karantino ne visi suplanuoti renginiai įvyko, todėl ir dalyvių skaičius ženkliai mažesnis nei planuota
		3.1.3. Gyventojų sveikos mitybos žinių gerėjimas	proc.	<u>50</u>	<u>50</u>	<u>100</u>	
		3.1.4. Sveikatai palankesnių, „Rakto skylutės“ simboliu pažymėtų, maisto produktų skaičius	vnt.	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	

	3.2. Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas bendruomenėse	3.2.1. Užsiėmimuose dalyvavusių asmenų skaičius	vnt.	<u>130</u>	<u>158</u>	<u>121</u>	Praktiniuose užsiėmimuose ir nuotoliniuose mokymuose pareiškė norą dalyvauti didesnis nei planuota dalyvių skaičius
	3.3. Gyventojų fizinio aktyvumo skatinimas	3.3.1. Reguliariuose grupiniuose užsiėmimuose dalyvavusių 18-64 m. amžiaus asmenų skaičius	vnt.	<u>1200</u>	<u>1344</u>	<u>112</u>	Grupiniuose užsiėmimuose pareiškė norą dalyvauti daugiau asmenų nei buvo numatyta.
3.3.2. Reguliarių praktinių grupinių užsiėmimų skaičius		vnt.	<u>150</u>	<u>99</u>	<u>66</u>	Dėl šalyje paskelbto karantino ir paskelbtų ribojimų (dalis užsiėmimų vyko ir nuotoliniu būdu), buvo organizuojama mažiau užsiėmimų nei planuota, tačiau juose dalyvavo daugiau asmenų.	
3.3.3. Gyventojų fizinio aktyvumo žinių gerėjimas		proc.	<u>50</u>	<u>44</u>	<u>88</u>		
	3.4. Vyresnio amžiaus žmonių (65+) fizinio aktyvumo skatinimas	3.4.1. Reguliariuose grupiniuose užsiėmimuose dalyvavusių 65 metų amžiaus ir vyresnių asmenų skaičius	vnt.	<u>60</u>	<u>61</u>	<u>102</u>	

	3.5. Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas ir šių ligų prevencija	3.5.1. Asmenų, sveikatos stiprinimo programą, skaičius	vnt.	<u>10</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	
	3.6. Visuomenės raštingumo didinimas nėštumo krizių atpažinimo valdymo ir įveikos klausimais	3.6.1 Informavimo veiksmų skaičius	vnt.	<u>5</u>	<u>3</u>	<u>60</u>	Kriterijus įvykdytas iš dalies, dėl 2020-03-16 ir 2020-11-07 visoje šalies teritorijoje paskelbto karantino ne visi suplanuoti renginiai įvyko
4. Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse	4.1. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų, kvalifikacijos kėlimas	4.1.1. Apmokytų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų skaičius	vnt.	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>100</u>	
			proc.	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	
5. Plėtoti sveiką gyvenseną ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose	5.1. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos viešinimas	5.1.1. Informavimo veiksmų skaičius	vnt.	<u>200</u>	<u>159</u>	<u>80</u>	Karantino metu tiksliai buvo daugiau dalijamasi ir kartojama oficiali SAM paruošta informacija, bet ne platinama planuota unifikuota VSB medžiaga, todėl kriterijus šiek tiek nepasiektas.
INFORMACIJA apie savivaldybės VSB dalyvavimą COVID-19 (koronaviruso infekcijos) valdymo priemonių įgyvendinime (LR sveikatos apsaugos ministro - valstybės lygio ekstremalios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020-03-16 sprendimo Nr. V-380 1.2 p.)							

Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras aprūpino didžiausią riziką susirgti COVID-19 turinčius asmenis prevencinėmis priemonėmis (apsauginėmis kaukėmis), bendradarbiavo su Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Alytaus departamentu organizuojant ir vykdant darbuotojų nuvežimą į pasienio ruožą, dalyvavo mobiliųjų koronaviruso patikros punktų veikloje, pildė nedarbingumo pažymas, reikalingas dėl Covid-19 ligos. Vykde konsultacijas (informavimą) apie prevencinius veiksmus, saugantis koronavirusinės infekcijos.

Papildoma informacija apie 3 uždavinio tikslams pasiekti naudotas priemones:

Fizinio aktyvumo skatinimas – sveikatingumo mankštos

Fizinis aktyvumas stiprina sveikatą ir bet kokia jo aktyvumo forma lavina funkcinis gebėjimus teikdama naudą žmogaus organizmui. Mankštos metu privertus dirbti raumenis, jie perduoda šilumą sąnariams, kurie sušilę lengviau juda. Pats judėjimas skatina širdies veiklą, kuri į smegenis siunčia daugiau deguonies, o jis būtinas gerai smegenų veiklai. Visuomenės sveikatos biuro specialistai nuolat vykdo fizinį aktyvumą skatinančias veiklas bendruomenėse, 2020 metais mankštintis su įvairiu sportiniu inventoriumi (svareliais, mažais ir dideliais kamuoliais, lazdomis, gumomis) „gyvai“ ir nuotoliniu būdu buvo įtrauktos 8 aktyvios Alytaus r. bendruomenės: Krokialaukio (kartu su Verebiejū), Daugų, Kumečių, Punios, Genių, Rimėnų, Užubalių, Miroslavo gyventojai.

„Galvotos morkos“

Suprantant, kad sveikatos propagavimas turi būti inovatyvus, įdomus ir pateikiamas adekvačiai pagal gyventojų amžiaus grupes ir gyvenimo būdo ypatybes, nuo 2016 m. didesnis nei pastaraisiais metais dėmesys buvo skiriamas priemonėms internete, ypač socialiniame tinkle „Facebook“. Proto mankštomis paremtas tęstinis žaidimas „Galvotos morkos“ jau nuo pirmųjų savaičių sulaukė didelio socialinio tinklapio naudotojų dėmesio. „Galvotos morkos“ – personažai, kurie socialinio tinklo erdvėje kviečia pasidomėti proto treniruotėmis, pasirūpinti atminties, pojūčių išsaugojimo galimybėmis. Kiekvieną savaitę „Galvotos morkos“ pateikia vis naujas logines ar atidumo reikalaujančias užduotis ir kviečia galvas sukti kartu. „Galvotų morkų“ publikuotos užduotys sulaukia vis daugiau susidomėjusių, kurių noras įveikti pateiktas užduotis neretai tampa penktadieniniu įpročiu. Džiugu ir tai, kad pradžioje dalyvių skaičiavome šimtais, o dabar jau tūkstančiais.

4. Uždavinys		TEIKTI PSICHOSOCIALINĘ PAGALBĄ ALYTAUS RAJONO GYVENTOJAMS		
Laukiami rezultatai		Alytaus rajono savivaldybės gyventojams teikiama kokybiška, lengvai prieinama psichologinė pagalba, siekiant stiprinti gyventojų psichinę sveikatą, gerinti psichosocialinę aplinką.		
Eil. Nr.	Vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijaus reikšmės		
		Planuota	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
1.	Psichologo teiktų individualių konsultacijų skaičius	Ne mažiau 560 vnt.	786 vnt.	140 proc.
2.	Konsultacijų teikimas tikslinės grupės gyvenamojoje aplinkoje, t. y. mokyklose, seniūnijoje ir pan.	Ne mažiau kaip 280 vnt. (50 proc.) konsultacijų suteikimas tikslinės grupės gyvenamojoje aplinkoje (seniūnijose, ugdymo įstaigose ir pan.)	597 vnt. (76 proc.) visų teiktų individualių konsultacijų suteiktos asmenų gyvenamojoje aplinkoje	213 proc.

3.	Apsilankymų pas priklausomybės konsultantą skaičius / gavusių priklausomybės konsultavimo paslaugą asmenų skaičius	100/30	50/21	50/70 proc.
4.	Įmonių kuriose įvykdyti psichikos sveikatos stiprinimui skirti mokymai, skaičius	5	3	60 proc.
5.	Dalyvavusių darbuotojų psichikos sveikatos stiprinimo mokymuose skaičius	50	42	84 proc.
6.	Mokyklų bendruomenės gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimas – mokymų / supervizijų organizavimas mokyklos bendruomenių komandoms, kuriose įgyvendinta priemonė, mokyklų skaičius / dalis	5 vnt./63 proc.	7 vnt./87 proc.	138 proc.
7.	Mokymuose dalyvavusių mokyklų darbuotojų skaičius (vnt.)	32	67	209 proc.
8.	Ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyviausias medžiagas ar eksperimentuojantiems jomis jaunuoliams, vykdymas (proc.)	85 proc.	100 proc.	
9.	Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimas		Individualias paslaugas / konsultacijas gavo 22 asmenys (106 ak. val.) Vyko 29 grupiniai užsiėmimai (po 8 ak. val.)	

Psichologo konsultacijos

Psichologinė pagalba Alytaus rajono gyventojams yra teikiama nuo 2017 m. vasario mėnesio. Tai ketvirti metai, kai rajono gyventojai, minimaliomis laiko bei lėšų sąnaudomis, gali gauti profesionalią pagalbą – specialistas vyksta į seniūnijas, mokyklas, globos namus. Pagalba žmonėms tapo lengviau prieinama. Pageidaujantys gauti profesionalią pagalbą, gali registruotis konsultacijai per seniūnijų socialinius darbuotojus, mokyklų socialinius pedagogus, el. paštu, tiesiogiai skambinti specialistui telefonu ar kalbėtis per Skype. Pastebėta, kad praėjusiais metais ypač padaugėjo asmenų, kurie pagalbos ir atsakymų ieško patys. Kintantį stigmatizuotą gyventojų požiūrį į psichologo profesiją ir jo teikiamas paslaugas, patvirtina kasmet didėjantis konsultacijų poreikis.

Pirmais darbo metais Alytaus rajono savivaldybės gyventojų teikiama paslauga buvo priimama atsargiai su nepasitikėjimu, tačiau 2020 metais, pastebėta, kad besikreipiantys žmonės darosi vis drąsesni ir laisvesni kalbėti apie savo sunkumus. Jie aktyvesni ieškant specialistų pagalbos patys ir rekomenduoja, pataria, padrąsina taip elgtis kitus savo bendruomenės bei šeimos narius. Apie tai byloja išaugęs kliento susitikimų tęstinumas bei individualių susitikimų skaičius.

Per metus konsultacijos buvo suteiktos 130 žmonių (71 moteriai ir 59 vyrams), absoliuti dauguma konsultacijų – tęstinės. Dauguma žmonių, susiduriančių su problemomis, supranta, jog pokyčių kelias – ilgas, kad atsakymų, išeičių paieškos užtrunka. Vieno kliento susitikimų skaičius vidutiniškai siekia 5–10 kartų. Besikreipusių pagalbos asmenų amžius labai įvairus – nuo paauglio (10–17 m.) iki vidutinio brandaus amžiaus (60–87 m.), tačiau dažniau nei kiti pagalbos kreipėsi 30–45 metų rajono gyventojai.

Dažniausios besikreipusiųjų pagalbos priežastys – bendravimo ir tarpasmeninių santykių sunkumai, kuomet komplikuojuose situacijose, vaikų ir tėvų santykiuose glūdi stiprios įtampos, keliančios nerimo, nevilties, kaltės jausmus, išprovokuojančios pykčius, patyčias, agresiją ir konfliktus. Nemaža dalis konsultuotų asmenų turėjo emocinių ir asmenybinių sunkumų, išreikštų suicidinių minčių, nekontroliuojamo pykčio, irzlumo, depresinių epizodų ar problemų priklausomybių srityje.

Priklausomybių konsultanto paslaugos

Priklausomybės ligos priskiriamos psichikos ir elgesio sutrikimų grupei. Jų esmę atspindi tai, kad asmuo jaučia stiprų potraukį vartoti psichiką veikiančias (psichoaktyvias) medžiagas, o sugebėjimas kontroliuoti psichiką veikiančių medžiagų vartojimą (pradžią, pabaigą, intensyvumą) žymiai sumažėja. Dėl šios priežasties asmuo rizikuoja patirti arba patiria neigiamą poveikį sveikatai, tarpasmeniniams ryšiams, socialinei padėčiai. Alkoholi vartojantys Alytaus rajono gyventojai ir jų šeimos nariai gali kreiptis nemokamų individualių ir (ar) grupinių konsultacijų, kurių metu bus konsultuojami anonimiškai ir konfidencialiai. Žinios, motyvacija, stebėjimas, palaikymas ir tarpininkavimas – pagrindinės priklausomybių konsultacijos sudedamosios dalys.

2020 m. priklausomybių konsultanto paslaugomis pasinaudojo 21 Alytaus rajono gyventojas. Iš viso buvo suteikta 50 konsultacijų.

Paslaugų tikslas – padėti alkoholi vartojantiems asmenims mažinti alkoholio vartojimą ar visai atsisakyti alkoholio, mažinti alkoholio vartojimo keliamą žalą asmens fizinei ir psichinei sveikatai bei visuomenei.

Psichikos sveikatos kompetencijų didinimas įmonių darbuotojams

Vienas pagrindinių visuomenės sveikatos prioritetų – psichikos sveikatos gerinimas. Nedidelis stresas darbe yra natūralus ir neišvengiamas kasdienio gyvenimo reiškinys. Tam tikri darbo reikalavimai ir nedidelė įtampa skatina darbuotoją geriau dirbti, susikaupti ir reikalavimus laikyti išbandymu. Vis dėlto pernelyg stiprus, dažnai pasikartojantis ir ilgai trunkantis stresas darbe gali sutrikdyti psichikos ir fizinę sveikatą, todėl reikia išmokyti atpažinti ir įveikti grėsmes darbuotojų sveikatai.

Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras nuo 2019 m. vykdo psichinės sveikatos kompetencijų didinimo įmonių (įstaigų) darbuotojams mokymus, kuriuose 2020 m. dalyvavo trijų įmonių 42 darbuotojai. Įgyvendinant mokymus taikytos įvairios metodikos: darbuotojų apklausa, paskaitos, diskusijos, aktyvūs mokymai naudojant specialius paveikslus, filmus, situacijų modeliavimai, kvėpavimo technikos, atsipalaidavimo būdai ir kita.

Psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams tikslas – ugdyti įmonių darbdavių ir jų atstovų (padalinių vadovų), įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų specialistų (profesinės sveikatos specialistų, darbuotojų saugos ir sveikatos specialistų), žmoniškųjų išteklių padalinių vadovų ir kitų įmonės darbuotojų kompetencijas, reikalingas mažinti neigiamą psichosocialinių rizikos veiksnių poveikį darbuotojų sveikatai, gerinti psichosocialinę aplinką įmonėse ir stiprinti darbuotojų psichikos sveikatą.

Mokyklų bendruomenės gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimas

Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras jau dvejus metus vykdo mokyklų bendruomenės gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimo mokymus. Specialistų komanda (psichologai ir socialiniai pedagogai) pirmojo mokymų užsiėmimo su grupe metu aptaria aktualias mokyklai problemas, susijusias su vaikų psichikos sveikata, ir sudaro preliminarų tolesnių mokymų planą. Plane nurodomos grupei aktualios problemos, kurios bus nagrinėjamos konsultacijų metu. 2020 m. šiuose mokymuose dalyvavo 67 ugdymo įstaigų darbuotojai. Veiklų metu spręstos mokykloms aktualios problemos: netinkamas mokinių elgesys, adaptacija naujoje ugdymo įstaigoje, emocinio intelekto problemos, mokytojų asmeninės jausenos klausimai, bendradarbiavimo tarp mokytojų, tėvų, mokinių trūkumas, mokinių motyvacijos stoka, ypač mokantis nuotoliniu būdu, drausmingumo trūkumas, patyčios, nuolatinis mobilaus telefono naudojimas pamokų metu, savikontrolės problemos.

Tikslas – didinti mokyklų darbuotojų žinias apie vaikų ir paauglių psichikos sveikatą ir stiprinti jų gebėjimus praktiškai pritaikyti žinias ir nuostatas apie psichikos sveikatą, reikalingas spręsti sudėtingas kompleksines situacijas, kylančias dirbant su vaikais ar paaugliais.

Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugos

Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, remdamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-1596 „Dėl Ilgalaikių neigiamų COVID-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimo veiksmų plano patvirtinimo“ bei siekdamas stiprinti visuomenės psichologinę gerovę, psichikos sveikatą ir gyventojų streso valdymo įgūdžius, teikia psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugas bendruomenėms, įstaigoms, įmonėms, organizacijoms ir pavieniams asmenims.

Psichologas asmenims, kuriems pasireiškia psichikos sveikatos rizikos veiksniai dėl sudėtingų gyvenimiškų situacijų, organizuoja ir teikia individualias paslaugas – konsultacijas, kurių metu psichologas įvertina sudėtingos gyvenimiškos situacijos sukeltus psichikos sveikatos rizikos veiksnius, numato preliminarų konsultacijų teikimo laikotarpį, numato konsultacijų teikimo tikslus ir numatomus rezultatus, suteikia emocinę paramą, sudaro galimybes išreikšti ar mažinti su asmens sudėtinga gyvenimiška situacija susijusius psichikos sveikatos rizikos veiksnius.

2020 m. paslaugos buvo suteiktos 283 Alytaus rajono gyventojams, daugiausiai, t. y. 123, 11–17 m. amžiaus moksleiviams.

Tikslas – padėti asmeniui rasti psichikos sveikatos rizikos veiksnius sukeliančių problemų sprendimo būdus, išmokyti konkrečių technikų ir (ar) metodų šioms problemoms spręsti, padėti apsibrėžti tikslus ir veiksmų seką siekiant tikslų, skatinti savęs pažinimą ir asmenybės augimą.

Projektinė veikla

1. 2018 m. biuras pradėjo vykdyti projektą „Sveikos gyvensenos skatinimas Alytaus rajono savivaldybėje“, kurio tikslas – padidinti Alytaus rajono tikslinių grupių asmenų sveikatos raštingumo lygį bei formuoti pozityvius jų sveikatos elgsenos pokyčius. 2020 m. metais buvo vykdomos projekte numatytos veiklos.

2. Biuras kaip partneris dalyvavo bendruomenių vykdytuose projektuose, finansuotuose Kūno kultūros ir sporto departamento, Socialinės apsaugos ir darbo bei Žemės ūkio ministerijų projektams skirtomis lėšomis.

3. Biuras kaip partneris prisidėjo prie savivaldybės Visuomenės sveikatos specialiosios programos lėšomis finansuotų projektų.

Kita svarbi informacija

Alytaus rajono visuomenės sveikatos biuras nuo 2012 m. koordinuoja savivaldybės vykdomą Priklausomybių mažinimo programą. Kovoiant su priklausomybe reikalingas kompleksinis gydymas, kuris paruoštų žmogų sugrįžti į normalų gyvenimą.

2020 m. toliau buvo įgyvendinama Alytaus rajono savivaldybės priklausomybių mažinimo programa, kurios pagrindinis tikslas – padidinti savivaldybės gyventojų galimybes gydytis nuo priklausomybės ligų.

Laukiami rezultatai

Šioje ataskaitoje įgyvendintos priemonės duos tokių rezultatų:

- Padidės Alytaus rajono savivaldybės gyventojų domėjimasis savo sveikata ir jos išsaugojimo galimybėmis.
- Didės lėtinių neinfekcinių ligų ir traumų prevencijos galimybės.
- Mažės gyventojų sergamumas užkrečiamomis ligomis.
- Bus metodiškai koordinuojama visuomenės sveikatos priežiūra mokyklose.
- Atsižvelgiant į sveikatos stebėsenos rodiklius, bus išskiriamos prioritetingos rajono sveikatos sritys.
- Pagerės psichologinės pagalbos prieinamumas Alytaus rajono gyventojams.

Alytaus rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos biuro direktorė

Jolanta Jakubauskienė

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS SPRENDIMO PROJEKTO „DĖL
BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS
SVEIKATOS BIURO DIREKTORIAUS 2020 METŲ ATASKAITOS PATVIRTINIMO“

2021 m. kovo 24 d.

Alytus

1. Sprendimo projekto rengimą paskatinusios priežastys, tikslai, uždaviniai:

Alytaus rajono savivaldybėje visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas vykdo Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Pagrindinės visuomenės sveikatos priežiūros kryptys: visuomenės sveikatos stebėseną, moksleivių sveikatos priežiūra ugdymo įstaigose bei visuomenės sveikatos stiprinimas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 19 punktu bei Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų, patvirtintų Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. K-108, 21.8 papunkčiu, kuriame numatyta, kad Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras privalo teikti steigėjui tvirtinti metines ataskaitas, teikiamas Alytaus rajono savivaldybės tarybai sprendimo projektas „Dėl biudžetinės įstaigos Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriaus 2020 metų ataskaitos patvirtinimo“.

Ataskaitoje pateikiama visa Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2020 metų veiklos santrauka pagal atskiras veiklos sritis, taip pat statistika, įvykdyti darbai ir jų mastai, bei laukiami rezultatai.

2. Laukiami rezultatai:

Priėmus sprendimą, steigėjui bus aiškios biudžetinės įstaigos veiklos gairės ir jų įvykdymo apimtys.

3. Galimi sprendimo priėmimo padariniai (teigiami ir (ar) neigiami).

Neigiamų padarinių dėl priimto sprendimo projekto nenumatoma.

4. Lėšos sprendimui įgyvendinti, jų šaltiniai.

Sprendimui įgyvendinti lėšų nereikės.

5. Būtinumas skelbti sprendimą Teisės aktų ir kituose registruose. Viešinimas.

Sprendimas skelbiamas Alytaus rajono savivaldybės interneto svetainėje www.arsa.lt.

6. Antikorupcinis vertinimas.

Vertinti nereikia.

7. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai.

Vertinti nereikia.

8. Kiti, sprendimo iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

9. Sprendimo projekto rengėjai. Asmuo, atsakingas už sprendimo įvykdymą.

Alytaus rajono visuomenės
sveikatos biuro direktorė

Jolanta Jakubauskienė